

ASMAKAT

Klasik Batı Edebiyatı Fanzini

Aralık 2021 Sayı: 9



Libanios

İçindekiler

- Libanios (Yunan Edebiyatı)
- Libanios, Firarilere Karşı Söylev
- Carl Ludvig Emil Aarestrup (Danimarka Edebiyatı)
- Aarestrup, Seçme Şiirler
- Jens Christian Djurhuus (Faroe Edebiyatı)

LIBANİOS

Hayatı:

Libanios, 314 yılında Antakya'da varlıklı bir ailenin oğlu olarak doğar. 1.Konstantinos, 324 yılında imparatorluğun tek egemen kişisi olmuş ve İstanbul (Konstantinopolis) şehrini kurmuştur. Ayrıca, Hıristiyanlığı da resmi din yapmıştır. Libanios da, 328 yılında 14 yaşındayken, bu yeni dine geçer.

Libanios, daha sonra, kendini retorik öğrenimine adar. Bu sanatında yetkinleşmek için de Atina'ya gider. 336-340 yılları arasında, Atina'da çalışmalarını sürdürür. 340 yılında, İstanbul'a geri döner ve bir usta olarak retorik okulu açar. Ancak, rakiplerinin kıskançlıkları, onu bu işten vazgeçirmeye zorlar. 342-343yılları arasında, İstanbul'da ayaklanmalar olur. Bu arada, Libanios suçlanır ve sonra, başkentten kovularak İznik'e gönderilir. 344 yılında ise İzmit'e gider. Burada, gelecekte imparator olacak olan Julianus ile tanışır ve ona dersler vermeye başlar. Libanios, 349 yılına kadar İzmit'te kalır.

Libanios, 349 yılında, imparator çağırdığı için İstanbul'a geri döner. Burada, 353 yılına kadar ders vermeyi sürdürür. 354 yılında Antakya'ya gider. Burada bir Tanrı gibi karşılanır. Ünü her yere yayılmıştır. Aynı yıl, kuzeni ile evlenmek ister. Ancak, kuzeni vefat eder. Bunun üzerine, köle olan bir kızla nikahsız yaşamaya başlar. Antakya'da da bir retorik okulu açan Libanios'un öğrencileri arasında, Hıristiyan kilisenin gelecekteki büyük söylevcilerinden; Aziz İoannes Khrysostomos, Julianus Apostata, Nazianzos'lu Aziz Gregorios ve Mopsuestia'lı Theodoros vardır . Bu öğrencilerinden, özellikle Julianus Apostata, Libanios'un çok sevdiği ve değer verdiği bir kardeşi gibidir. Ona sık sık akıl danışır ve düşüncelerini sormuştur.

362-63 Yılları arasında, imparator Julianus Antakya'ya gelir. Yazar ise, 48 yaşındadır ve kendini yaşlı ve hastalıklı biri olarak görmektedir. Libanios, imparatorun 6 özel sırdaşı arasına girer. Ayrıca, onun desteği sayesinde, Doğu Yunan'ın önemli kişilerinden

biri durumuna gelir. Ancak Julianus, Hıristiyanlara, Yunan yazarlarının okunmasını yasakladığı zaman ise; Libanios, ona karşı çıkmasını da bilmiştir. 363 yılında, Julianus İran'da ölür. Onun anısını korumak, zorlu bir hale geldiği zaman, Libanios ona birçok söylev adamıştır. Aynı yıl, yazara karşı bir suikast girişimi olur. Ayrıca, yazar, adalet makamları tarafından da suçlanır. O da önlem olarak, bu döneme ait tüm mektuplarını yok etmek zorunda kalır.

379 yılı, Libanios'a büyük destek veren ve yardımlarda bulunan, imparator Teodos'un yönetiminin başlangıcıdır. Libanios, imparatorla hiç karşılaşmadığı halde; ona öğüt amacıyla, birçok söylev vermiştir. Ayrıca, bu söylevler, şehri savunmak ve tembellik konularını da kapsıyordu. 383 yılında, Libanios, onursal maliye bakanı sanını alır. 387'de, Antakya'da bir isyan çıkar. Libanios, bu olayın ve imparatorun öfkesinin etkisiyle, 3 söylev kaleme alır. 391'de önce Libanios'un eşi, sonra da oğlu Arabios ölür. 393'te, Libanios, otobiyografisine bir sonuç bölümü ekleyerek eserini tamamlar. Aynı yıl, doğduğu yer olan bu şehirde vefat eder.

Eserleri:

Libanios, 65 söylev, bu söylevlere girişler ve 1607 mektup bırakmıştır. Onun son 24 mektubu, Aziz Basileos'a yazılmıştır.

Mektuplar, onun en açıklayıcı, en anlatımcı eserleri arasında yer alır. 1607 Mektup, Hıristiyanlığın en önemli iki ismi olan, Nazianzos'lu Gregorius ve İoannes Khrysostomos başta olmak üzere, birçok kişiyi etkilemiştir. Mektuplar, bugüne dek bize ulaşan, en zengin kaynaklardan biri olmanın yanı sıra, o çağın, yaşamına ilişkin ipuçları da sunmaktadır. Bu mektuplarda, imparatorluğun ünlü kişileriyle, yazar arasındaki ilişkiler ve bu kişilerin, görev ve konumları hakkındaki bilgiler de yer almaktadır.

Mektuplarda, genel olarak bireysel olan birçok tarihsel, edebi, hukuksal ve politik bilgi iç içe sunulmaktadır. Özellikle, çağının ekonomik sıkıntılarından söz eden mektupları çok önemlidir. Bu usta retorikçinin üslubunun bütünlüğü; farklı konuları, kusursuz biçimde

yoğurabilmiş ya da başarmış olmasından ileri gelmektedir. Libanios'u, asıl özgür ve önemli kılan şey, yaşamı ve yaşam canlılığını çok iyi belirleyebilmiş olmasıdır.

Libanios'un, ayrıca; retorik yazıları, öyküleri, önemli kişiler için yazdığı Ethope'leri, cansız kompozisyonları betimlediği Ekphraseis'leri, övgü ve yergileri, çeşitli kanıtlamaları ve çürütmeleri, "Sıradan Düşünceler" adı altında birkaç yazısı, koşut yazıları, savları, birkaç fabl'ı ve bir yasa önerisi vardır.

Libanios'un Tüm Eserlerinin Dökümü:

A) Söylevler

- 1) Otobiyografi 374-392
- 2) Can Sıkıcı Kitaplara Karşı 381
- 3) Genç İnsanlarla Söyleşi Üzerine 388
- 4) Saçmalığın Yokluğu Üzerine 389
- 5) Artemis İçin İlahi 365
- 6) Açgözlülük Üzerine
- 7) Haksız Zenginlik Kötülükten Daha Kötüdür.
- 8) Yoksulluk Üzerine
- 9) Calendeslerin Onuruna 392
- 10) Plethre Üstüne 383-84
- 11) Antakya'ya övgü 356
- 12) İmparator Konstantinos'a Övgü 346-49
- 13) İzmit İçin Tekil Şarkı 358
- 14) Julianus'un Elçisi Onuruna Söylev 363
- 15) Julianus'a Hoş Geldin Söylevi 362
- 16) Aristophanes İçin 362
- 17) Julianus'a Aracılık 363
- 18) İmparator Julianus'un Öfkesi Hakkında Antakya'lılara Söylev
363
- 19) Julianus İçin Şarkı 364
- 20) Julianus'un Cenaze Töreni Üstüne Övgü 365
- 21) Ayaklanma Üstüne 387
- 22) Yeniden Barış İçin 387

- 23) Kayseri Subaylarının Komutanına 387
- 24) Ellebichos'a Söylev 387
- 25) Julianus'un İntikamı Üstüne 379
- 26) Kölelik Üstüne
- 27) İkarios'a Söylev 384
- 28) İkarios'a Karşı Birinci Söylev 385
- 29) İkarios'a Karşı İkinci Söylev 385
- 30) Sunaklar İçin 386
- 31) Efendiler Yararına Antakya'da Söylev 360-61
- 32) Nikokles'e Thrasydaios Hakkında Söylev 388
- 33) Tisamenos'a Karşı 386
- 34) Pedagogların Suçlamalarına Karşı Söylev 387
- 35) Çekingenler İçin Söylev 388
- 36) Firarilere Karşı Söylev 387
- 37) Kötü Büyüler Üstüne Söylev 386
- 38) Polikles'e Söylev 366-67
- 39) Antakya'yı Savunmaya Çalışanların Nedenleri Üstüne Söylev
384
- 40) Silvanos'a Karşı 388
- 41) Antakya'ya Avuntu Söylevi 384
- 42) Eumolpios'a Söylev 375-77
- 43) Timokrates'e Söylev 383
- 44) Thalassios İçin Söylev 390
- 45) Uzlaşma Üzerine 385
- 46) Karyalı Eustathios'a Söylev 355
- 47) Mahkumlar Üzerine 386
- 48) Florentios'a Karşı 392
- 49) Koruyucular Üzerine 391
- 50) Senatoya Söylev 388
- 51) Köylülerin Yararına Angaryalar Üstüne Söylev 385
- 52) Senato Üyeleri İçin Söylev 388
- 53) Yöneticilerin Çevresindekiler Üstüne Söylev 388
- 54) Sokrat'ın Savunması
- 55) Yöneticileri Kendi Saraylarında Ziyaret Edenlere Karşı Yasa
Önerisi 388
- 56) Şenlik Davetleri Üzerine 392
- 57) Onurlu Kişiler Hakkında Eustathios'a Söylev 389
- 58) Anaxentios'a Söylev 358

- 59) Lukianos'a Karşı 388
- 60) Severos'a Karşı 383
- 61) Gençlerle Çatılarda Buluşma 388
- 62) Daphne'deki Apollon Tapınağı Hakkındaki Şarkı 362
- 63) Kendi Bilgilerini Yıkanlara Karşı 375-77
- 64) Olympos İçin Söylev 389
- 65) Dansçılar Yararına Aristide'ye Karşı Söylev 361

B) Retorik Yazıları:

Güncel birtakım olaylara bağlı olan söylevlere karşılık, retorik yazılarının tarihlerini tam olarak belirlemek olanaksızdır. Bunların çoğu, Libanios'un retorik okulu çalışmalarının ürünüdür. Bu yazıları; mitolojik yazılar, tarihsel yazılar ve etik yazılar olarak üçe ayırmak olanaklıdır. Mitolojik yazılar, göksel varlıklardan ve Troyalılardan söz eder. Tarihsel yazılar ise, Pelopenneslilerden ve Attikalılardan söz eder. Etik yazıların konusu ise, insan-sevmez karakterler, parazitler, cimriler, kösnücüler, zenginler, yoksullar, ana-babalar ve çocuklardır

- 1) Sokrat İçin Savunma Söylevi
- 2) Sokrat'ın Cezaevindeki Söyleyişlerini Yasaklamak İsteyenlere Karşı
- 3) Troyalılara Menelas'ın Elçisi Hakkında Söylev
- 4) Troyalılara Ulysse'nin Elçisi Hakkında Söylev
- 5) Ulysse'nin Elçisi Hakkındaki Söyleve Achille'in Yanıtı
- 6) Oreste'nin Savunması
- 7) Katil Ares'e Karşı Poseidon Üstüne Söylev
- 8) Ares'in Savunması
- 9) Temistokles'in Mirastan Yoksun Bırakılışını Düzenleyen Yasanın Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Öneride Bulunan Neokles Üstüne Söylev
- 10) Temistokles'in Neokles'e Yanıtı
- 11) Babasının yerine Hapse Girmek İsteyen Cimon Üstüne Söylev
- 12) Alkibiades'e Aşık Olan Timon Üstüne Söylev
- 13) Potide Kuşatması Nedeniyle Kutsal Şeylere Saygısızlıkla Suçlanan Atinalılara Karşı Olan Korintliler Üstüne Söylev

- 14) Zorba Kritias'ı Öldürdüğü İçin Oğlunun Ödüllendirilmesini İsteyen Callaischros Üstüne Söylev
- 15) Kephalos'a Bütün Yaşamı Boyunca Onur Ödülü Verilmesi Hakkında Söylev
- 16) Aristophon'un Kephalos'a Yanıtı
- 17) Philippe'in Amphictyonya'ya Kabulü Konusunda Eschine'e Söylev
- 18) Demosthenes Tarafından Bildirilen Yurttaşlığın Gaspı Hakkında Demade'ye Karşı Olan Hyperide Üstüne Söylev
- 19) Philippe'in Eline Teslim Edilmesindense Ölmeyi Yeğlediğini Söyleyen Cherone hakkında Demosthenes'in Birinci Söylevi
- 20) Demosthenes Hakkında İkinci Söylev
- 21) 2000 Tutsakla Değiştirilme Koşuluyla Philippe'e Teslim Olmayı Kabul Eden Demosthenes Üstüne Söylev
- 22) Acımanın Sunağındaki Demosthenes Üstüne Söylev
- 23) Philippe'e Teslim Edildikten Sonra Politik Yaşama Katılması Yasaklanan ve Bu Yüzden Suçlanan Demosthenes'in Savunması
- 24) Arkhidamos'un Savunusu
- 25) Lais'in Dönüşüne Karşı Söylev
- 26) Geveze Bir Kadınla Evli Olan İnsan-Sevmez
- 27) Kalabalık Bir Meydanda Gülünç Duruma Düşen İnsan-Sevmez Birinin Oğlu Tarafından Alaya Alınması
- 28) Bir Yarış Atı Yüzünden Yemekten Yoksun Bırakılan Bir Asalak
- 29) Asalağın Ev Sahibi Felsefeye Merak Sarıyor
- 30) Açgözlünüm Komşusu Aniden Zengin Oluyor
- 31) Hazine Bulan Cimri
- 32) Bir Fahişeye Aşık Olan Cimri
- 33) Savaştaki Yiğitliğinden Dolayı Cimrinin Oğlu Ödül Olarak Zeytin Dalından Bir Tacı Kabul Eder
- 34) Cimrinin Oğlu Babasını İyileştirmesi Karşılığında Asklepios'a Para Sözü Verir
- 35) Yoksul Bir Söylevci İçin Savunma
- 36) Zalimliğe Özenmekle Suçlanan Zengin'in Savunusu
- 37) Aldatılmakla Suçlanan Zengine Karşı Yoksulun Savunusu
- 38) Kendi Oğullarını Yargılamadan ödüllendirmemeleri Konusunda Babalara Önerilerde Bulunan Bir Yasa Tasarısı

- 39) Kendi Kızını Öldüren Babanın Savunusu
- 40) Oğlunun Bir Zalim Olduğunu Öğrendiğinde Onu Öldüren Bir Babanın Savunusu
- 41) Zalim Kocasını Öldüren Eş Yararına Söylev
- 42) Bir Zorbayla Suç Ortaklığı Yapmakla Suçlanan Bir Kurnazın Savunusu
- 43) Bir Mahkum Sürgünü Yeğliyor
- 44) Eğer Evlenecek Olursa Babasının Mirastan Yoksun Bırakacağı Oğulun Savunusu
- 45) Babasının İsteğine Karşı Gelen Oğulun Savunusu
- 46) Kardeşi Mirastan Yoksun Bırakılan Birinin Oğlu da Aynı Yazgıyı Paylaşıyor
- 47) Üvey Anasını Öldürmekle Suçlanan Bir Körün Savunusu
- 48) Babasını Önceden Planlayarak Öldürmeyi Amaçlayan Oğul
- 49) Servetini Kaybeden Bir Cimrinin Ağlayıp Sızlanışları

C) Öyküler:

- 1) Dejanire Hakkında Öyküler
- 2) Sümbülün Kökeni Üstüne
- 3) Ulu Dağlar Üstüne
- 4) Çam Ağacının Kökeni Üstüne
- 5) Agamemnon Üzerine
- 6) Danaos ve Egyptos Üzerine
- 7) Hephaistos Üzerine
- 8) Saka Kuşunun Soyu Üzerine
- 9) Kapaneus Üzerine
- 10) Adrastos Üzerine
- 11) Polykrate Üzerine
- 12) Kallisto Üzerine
- 13) Simonides Üzerine
- 14) Alkestis Üzerine
- 15) Kandaule Üzerine
- 16) Defnenin Kökeni Üzerine
- 17) Prokne İle Philomele Üzerine

- 18) Marsyas İle Auloi Üzerine
- 19) Pasiphae Üzerine
- 20) Herakles Üzerine
- 21) Leto Üzerine
- 22) Horozun Soyu Üzerine
- 23) İnsan Kaçıran Paris Üzerine
- 24) İkarios Üzerine
- 25) Arion Üzerine
- 26) Atalante Üzerine
- 27) Kepheus İle Perseus Üzerine
- 28) Rhin Üzerine
- 29) Aloeus'un Oğulları ve Elate Üzerine
- 30) Enipe Üzerine
- 31) Amaltheia'nın Boynuzu Üzerine
- 32) Danae Üzerine

D) Ethope'ler:

Ethope'ler, Libanios'un, önemli kişiler için yazdığı ve o kişilerin içinde bulunduğu duruma ya da karakterlerine uyan sözleri tanımlayan söylevlerdir.

- 1) Kendi Çocuklarını Boğazlamaya Hazırlanan Medeia
- 2) Briseis'in Malına Konan Akhilleus
- 3) Akhilleus'un Mezarına Giden Polyksene
- 4) Zafer Sonrası Ordusunun Başına Geçen General
- 5) Hektor'un Cesedi Başındaki Andromak
- 6) Petrokle'nin Cesedi Başındaki Akhilleus
- 7) İntiharın Eşiğindeki Ajax
- 8) Öfkesi Yatışan Ajax
- 9) Akhilleus'un Silahlarını Elinden Alan Ajax
- 10) Çocuklarının Cesedi Başındaki Niobe
- 11) Ejdere Kafa Tutan Bellerophontes
- 12) Apollon'u Defne Ormanında Gösteren Bir Resim
- 13) Penthesileia'nın Bedenini Yerden Kaldıran Akhilleus
- 14) Akhilleus'un Genç Kızların Evinde Olduğunu Öğrenen Chiron
- 15) Sonradan Namuslu Olan Bir Fahişe

16) Evinde Savaşı Betimleyen Tabloya Bakan Savaş Kaçkını Bir
Korkak

17) Altın Bir Kılıç Bulan Korkak Cimri

18) Agememnon'un Öldüğünü Öğrenen Menelas

19) Ülkesi İçin Kendini Feda Etmek İsteyen Menes

20) Kyklop'un İniindeki Tutsak Ulysse

21) Kendi Arkadaşlarını Yiyen Kyklop'u Seyreden Ulysse

22) Davacıların Öldürülüşünü Seyreden Ulysse

23) Aşık Bir Hadım

24) Resmini Yaptığı Kıza Aşık Olan Ressam

E) Ekphraseis'ler:

Ekphraseies'ler, cansız kompozisyonları ve savaş, şenlik, parti gibi olayları betimleyen yazılardır.

1) Bir Kara Savaşı

2) Bouleuterion'dan Bir Tablo

3) Bir Başka Bouleuterion Tablosu

4) Bir Kahramanlık Yarışı

5) Yeni Yıl Şenliği

6) Sarhoşluk

7) Resimsel Anlatımla İlbahar

8) Bir Av Partisi

9) Bir Liman

10) Bir Bahçe

11) Bir Deniz Savaşı

12) Geyik Avlayan Bir Aslan

13) Herakles ile Ante

14) Aslan postuna bürünmüş Herakles

15) Hera

16) Tersine Dönen Troya Savaşı

17) Neoptolemos Tarafından Boğazlanmış Polyksene

18) Prometheus

19) Khimaira

20) Pallas

21) Ajax

- 22) Tavus Kuşu
- 23) Kader Tapınağı
- 24) Erimanthe'nin Yabandomuzunu Taşıyan Herakles
- 25) Kentler Kuran İskender
- 26) Eteokles ile Polyneikes
- 27) Bir Şenlik
- 28) Bir Güzellik

F) Övgüler ve Yergiler:

- 1) Diomedes'e Övgü
- 2) Ulyse'ye Övgü
- 3) Akhilleus'a Övgü
- 4) Thersites'e Övgü
- 5) Demosthenes'e Övgü
- 6) Resimsel Anlatımla Bir Öküze Övgü
- 7) Adalet Övgü
- 8) Çiftçiliğe Övgü
- 9) Hurma Ağacına ve Elma Ağacına Övgü
- 10) Hektor'a Yergi
- 11) Eschine'ye Yergi
- 12) Akhilleus'a Yergi
- 13) Philippe'ye Yergi
- 14) Öfkeye Yergi
- 15) Zenginliğe Yergi
- 16) Yoksulluğa Yergi
- 17) Sarhoşluğa Yergi

G) Fabl'lar:

- 1) Kurt ile Koyunlar
- 2) Kaplumbağa ile At
- 3) Alakarga ile Kuşlar

H) Kanıtlamalar ve Çürütmeler:

- 1) Telamon'un oğlu Ajax'ın intiharı
- 2) Ajax'ın Cassandra'yı kandırması
- 3) Akhilleus'un öfkesi
- 4) Krises'in Akenlerin Ordugahına Gelişi

İ) Sıradan Düşünceler:

- 1) Bir Katil Hakkında Sıradan Düşünceler
- 2) Bir Hain Hakkında Sıradan Düşünceler
- 3) Bir Zorba Hakkında Sıradan Düşünceler
- 4) Kötülüğe Uğramış Biri Yararına Sıradan Düşünceler
- 5) İnsanları Zehirleyen Bir Hekim Hakkında Sıradan Düşünceler

J) Koşut Yazıları:

- 1) Akhilleus ile Diomedes
- 2) Akhilleus ile Ajax
- 3) Demosthenes ile Eschine
- 4) Denizcilik ve Çiftçilik
- 5) Şehir ve Kır

K) Savlar:

- 1) Eğer Evlenmek Gerekliyse
- 2) Eğer Surları İnşa Etmek Gerekliyse
- 3) Eğer Gemi Yolculuğu Yapmak Gerekliyse

L) Yasa Önerileri:

- 1) Alman Kuzenler Arasında Evliliği Yasaklayan Yasa Önerisi

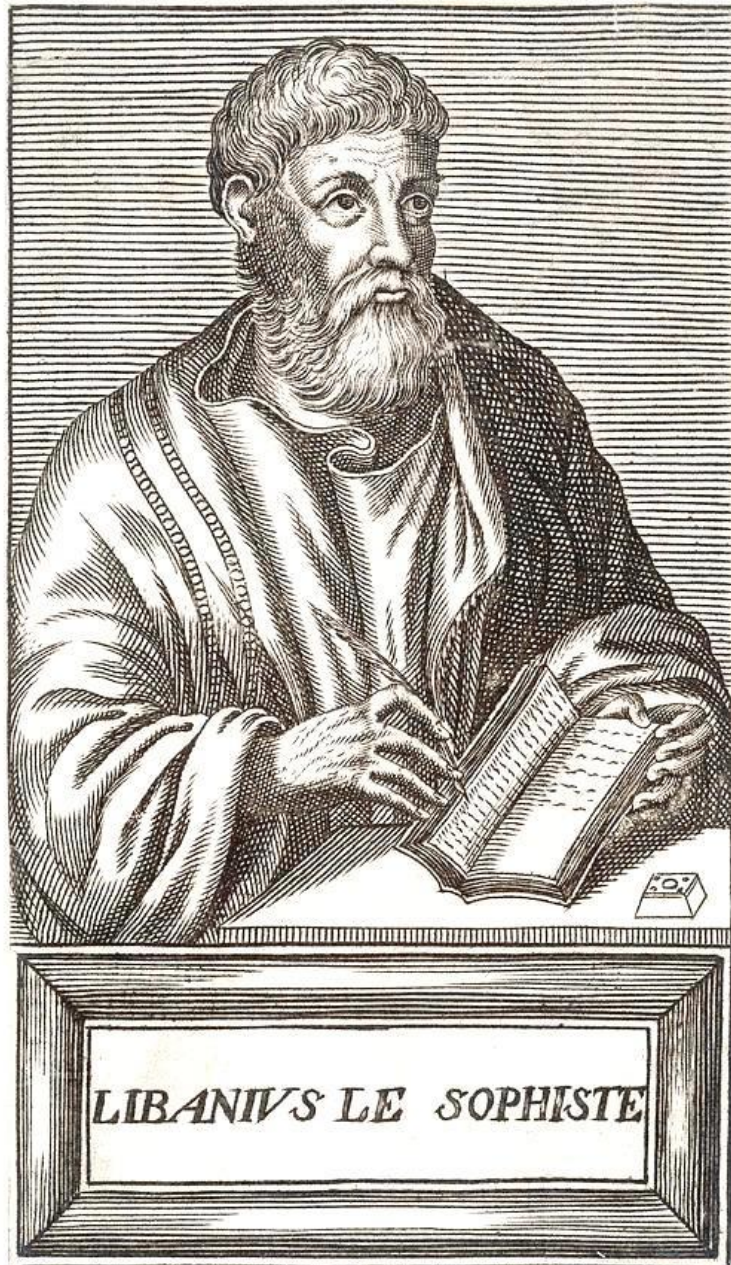
Sanatı:

Libanios, güçlü bir karaktere sahip, sabırlı bir insandır. Hıristiyanlara karşı düşmanlık beslememesine rağmen, sadık bir Pagan olan Libanios, Hıristiyanlık olgusunu göz ardı ederek yaşamış ve yazmıştır. O, Yunan kültürüyle Paganlığın, birbirinden ayrılmayacağını düşünüyordu. Söylevleri ve mektupları, Antakya'nın ve Doğu Roma imparatorluğunun 4. yüzyıldaki, siyasal, toplumsal ve ekonomik yaşamına ilişkin bir kaynaktır ve bunların çoğu günümüze kalmıştır.

Eserleri, döneminin eğitim dünyasına ilişkin, çok önemli bilgiler de verir. Bu eserler, geç imparatorluk döneminin sonundaki, öğrenci ve öğretmen yaşamı üzerine, tam bir fikir vermektedir. Derslerinde ve yazılarında, klasik yazarlara ağırlık vererek, yükselen Roma karşısında, Yunan geleneğini korumaya çalışmıştır.

Kaynakça:

- Litarba (Libaniotika) Pierre-Louis Malosse
- Dictionnaire Biographique des Auteurs Laffont-Bompiani 1964
- Le Nouveau Dictionnaire des Oeuvres Laffont-Bompiani 1964
- Grek Edebiyatı Tarihi Y.Kenan Yonarsoy İstanbul Üniversitesi Edebiyatı Fakültesi Yayınları 1991
- Felsefe Ansiklopedisi Orhan Hançerlioğlu Remzi Kitabevi 1985
- Ana Britannica Ana Yayıncılık 1986
- Büyük Larousse GelişimYayınları 1986



Libanios

Firarilere Karşı Söylev

Çeviren: Hüseyin Köse

Hepimiz, buyurulmuş olan şu yargıya kulak vermeliyiz: Yollar, tepeler, dağ zirveleri, ağaçlar, akarsu yatakları, kuşların ve azgın suların kemirdiği ölü şeylerle dolu. Bu Tanrısal yargı, o denli çarpıcı ki, bazen acıyla dalıyor insan ve bazen de tüm bu ölüp giden şeylerden sorumlu tutuyor kendini. Sanki, kurbanların katili kendileriymiş duygusuna kapılanlar, ilahi bir cezaya çarptırılmış gibi bekliyor ve denebilir ki, kendi cinayetlerinin akıttığı gözyaşlarıyla kıvranıyorlar. Upuzun bir maceraya atılmadan önce, dünyevi hayatta ödenmesi gereken ne çok diyet var! Bu görünüm, kendini sadece haydutluğa adanmış kişilere yataklık etmiyor; aynı zamanda onları, yeni atılımları içinde, başka başka haydutlara ve eşkiyalıklara eğilimli kılıyor, onları dönüştürüyor. Ama mademki, onlar gönüllü olarak kaybolmuşlar, onlara acımak niye?

Cesurca işlenmiş suçlardan duyulacak bir korku denebilir buna. Kesinlikle, bu suçları işlemiş olanların duyabileceği bir korku; kesinlikle, onları ölümlü dünyanın acılarına bırakan bir korku. Ve işlenen suçların karmaşıklığıdır insanı korkutan. Ama eğer, herhangi biri, bu suçlara sözle ya da eylemle katılmamışsa, -çünkü, bu iki biçim de yeterlidir- korkunun bir kovalayıcısı olmadığında bile; niçin hala, onun içini titreten şeyler oluyor?

Kurbanların, arkalarına bıraktıkları zararlara değinmiyor hiç kimse. Şu halde, kurbanlardan geriye kalan kimseler de, en az onlar kadar kurbandırlar. Herhangi bir Tanrı, geriye kalanlar için, hiçbir kurtuluş yolu olmadığını bildirebilir insanlığa. Çünkü, insanlığın esenliği; kuşkusuz herkes için, herkesin kurtuluşu içindir. Onlar, böyle cahilce nereye gidiyor? Büyüsel bir kaş çatışla, ele veriyorlar kendilerini deve sırtında.

Çocuklarını sırtlamış kadınlar görüyorum her yerde. Hepsi de, kırlara doğru sel halinde gidiyorlar. Oysa, dünyanın bir köşesinde, kendilerini bekleyen tuzakları bilmiyorlar. Kendi çekingenlikleri içinde, dingin ve güvenli bir yer arıyorlar. Ama, bulabilecekler mi

aradıkları dingin yeri? Çocuklar annelerinin sırtında ölüyorlar açlıktan; tüm diğerleri gibi. Ama yine de kadınlar, mutsuz bir kalabalığa yönelmekten geri durmuyorlar.

Bu şekilde kaybolmuş olanlar, ardıllarına bir ders vermeyi akıllarına getirmiyorlar. Ama yeni gelenler, sürekli olarak, bir öncekilerin yerine geçiyorlar; üstelik, sayıca daha kalabalık olarak. Hiç mi hiç düşünmeye çalışmadan, kendilerini ve ardıllarını daha büyük tehlikelere atıyorlar. Daha sağduyulu olduklarını sananlar ise, kendi kararlarını izliyorlar. Şu ya da bu şekilde, bu talihsizliklerle, onlar da mahkum olmak zorunda kalacaklar. Ve bu durumlarıyla, karılarını da korkutmuş oluyorlar. Bu boş korkuları karşısında, ona karşı duracakları hiçbir erdemleri de yok.

Suçlu insanlar hakkında, bir araştırma yapılmalı bu yüzden. Suçlu insanlar mı dedim? Evet! Ama, suçlu kadınlar demedim. Çünkü, kadınlar hata yapmış değiller. Hiç kimse, onların söylediklerini dinlemedi. Kimse, onlara söz hakkı tanımadı ve bu korkunç günde, hiçbir eylemde bulunmalarına izin verilmedi.

Şu halde, sitenin kadınlardan yoksun kalması, bir anlamda kaçınılmazdı. Görüldüğü gibi, onlar, birçok açıdan engellenmişti. Çünkü, erkeklerin daha çok kötülüğe katlanmaları gerekiyordu onlar adına; gerçekten de zorunluydu bu. Firarın, kadınlar açısından bir anlamı vardı. Hiçbir yerde, bir çıkış yolu bırakılmamıştı onlar için. Aslında, kadınlar zindanlara atılmadıkları halde, demir zincirler ve kamçılarla ezilmişlerdi. Pek çoktu böylelerinin sayısı. Cezanın, onlar için taşıdığı anlam da daha ağırdı. İşte, duyulan korkunun nedeni bu. Sahip oldukları son parayı da aldılar ellerinden. Oysa, fazla varlıklı değillerdi. Çocuklarına ekmek alacak paraları bile yoktu. Açlıktan ölen yavrularını, toprağa gömerken akıttıkları gözyaşları, bu yüzden, bir ırmak genişliğindedir. Kendileri de, açlıktan ölüp gittiler birer birer. Ancak onlar, gereksindikleri yiyeceği sağlamak için, dilencilik yapmadılar. Onları kabul edecek hiç kimse yoktu. Herkes kendi derdine düşmüştü. Kendi verimli topraklarına çekilmiş insanlarsa, tümüyle sağırdı. Ancak, kalıcı olamazdı böyle bir düzen.

Nefret edilen bir halkın, kendi yurdunu terk edişi; halkın, kendi üstünde yer alan insanlara karşı yaptığı bir suçlamadır aslında. Siteyi

yönetenlere karşı girişilmiş bir eylem, bir yanıttır. Bir yanda, haksızca onurlandırılanlar; diğeri yanda, herhangi bir onurdan bile mahkum bırakılan ve göçe zorlanan halk yığını. Monarşi ve onun kurumları içinde yaşamaya zorlanmış olan insanların, kendi davranışlarıyla, imparatora verdikleri esaslı bir yanıttır bu; onurlarını ve zenginliklerini ellerinden alan bir imparatora.

Bu göçten, ülkenin terk edilmesinden yararlananlar ise, bir grup oluşturmak için bir araya gelmiş olan haydutlardır; şehri yağma etmek için elbirliği etmiş asalaklar! Sonunda, kendi yaktıkları ateşte yanacaklar; bu besbelli. Kötülük yapmaktan zevk alan insanlar ve uzun bir süreden beri, kendi yaşamlarını, yalnızca buna adanmış olanlar, imparatorun kendini yapayalnız hissettiği bu sitede kalmaya kararlıdırlar. Diğerlerinin yoksulluğu üzerinden zenginleşmiş olan bu kişiler, imparatorluğa, her defasında korkunç bir şekilde zarar vermeye devam ediyorlar. Oldukça büyük paralar kazanıp, şık arabalarına biniyorlar. Hayvanlarını, arabalarına koşuyorlar ve herkes için ders alınacak, bayağı bir düşkünlüğü sergiliyorlar bu halleriyle.

Şu halde, onların saygın kimseler oldukları söylenebilir mi? Siteye kötülük eden, yalnızca kendi çıkarlarını gözetten bu insanlar, özgür olmak ve özveriye hazır olmaktan kaçtıkları için, kendi zenginliklerinin sığınağına, o sığınakların en gizli köşelerine çekiliyorlar. Yine de, yoksullara borçlu olanlar ve onların yoksulluklarından sorumlu tutulması gerekenler onlardır. Bazen inandırarak, bazen de gözdağı verilerek uyarılmaları gerekiyor. Zaman zaman, şöyle söyledikleri de oluyor: “İnsanlar daima, kendi mutluluklarını isterler. Kendi sitelerindeki mutluluk ve esenlik hakkı, site yoluyla, onlara sağlanmak zorundadır.” Onların bu davranışlarının tek üstünlüğü, yeterince zengin olmadıklarını söylemeleri ve işi acındırmaya dek vardırımlarıdır. Aslında onlar, efendiler olarak, daha büyük zenginlikler elde etmenin peşindedir. Bunun için de, site içinde birikmiş olan emeğin ve çalışmanın, kendi denetimleri altında olmasının, kendilerine verilmesi gereken, bir hak ve ayrıcalık olması gerektiğini söylemektedirler.

Olup biten şeylere göre yargılamak gerekir, her şeyi. İmparatorun öfkesi, kendi çıkarı için burada kalanlara asla yönelmedi. Her

bakımdan değerlendirilmesi gereken bir durum bu. Kendi mutlu yuvalarına da, olup bitenlere seyirci kalanlar, duyulan acıyı hissetmediler ve kendi istemlerini açığa vurmadılar. Ve onlar, kendileri için özel olan hiçbir Şeyin korunması adına, seslerini çıkarmadılar.

Bunda ŐaŐılacak ne var? Bir yığın suçlama ve mahkumiyetten sonra, geriye kalanlar, yargıyı tamamlamak adına, birçok söylev verdiler. Korkuyu, sürgüne yollayan onca sylevden sonra, artık retorik çalıŐmaya nasıl dönebilirler? Neye yarar, artık Şu tür bir ığlık: “Site kendi saygınlığını kaybetti ve bir tür garnizona dönüŐtü. O, artık ne bir hipodrom, ne de insanları çeken bir tiyatrodur.”

Ama inanıyorum ki, firar edenler, yine mutlu günlerine geri dönmüŐ olan ve tüm içsel çekiciliği altındaki bu siteye geri dönecekler. Zor zamanlarda zayıflayacaklar ve siz, siz utanç duyacaksınız; kaldırım taŐlarına bakarken bile. Utanç duyacaksınız köprülerin altından geçerken, utanç duyacaksınız retorik okullarında tartıŐmak için bir araya gelirken ve utanç duyacaksınız her yerde; tabi eğer, hala kaybetmemiŐseniz utanç duygunuzu.

CARL LUDVIG EMIL AARESTRUP

Hayatı:

Aarestrup, 4 Aralık 1800'de, Kopenhag'da doğar. Babası mutlak monarşinin hizmetinde bir gümrük memurudur. Henüz 8 yaşındayken ailesine kaybeder. Aarestrup, belki de bu travmatik çocukluk deneyimlerinin neden olduğu, yalnızlık duygularına sahiptir. Bu kayıp üzerine, bakkallık yapan bir akrabasının yanında kalmaya başlar. 1819 yılında, Kopenhag Üniversitesi sınavını kazanarak, tıp okumaya başlar. 1827'de, tıp uzmanlık sınavını verir. Aynı yıl, yıllardır nişanlı olduğu kuzeni Caroline Aagard ile evlenir ve Lolland'ın Nysted şehrinde, pratisyen doktorluğa başlar. Üniversitedeki öğrenimi sırasında, ev sahibinin karısından bir çocuğu olduğu ortaya çıkınca evliliği sarsılır. Buna rağmen, evliliği devam eder ve bu evliliğinden 12 çocuğu olur. 1838'de, Sakskobing'e taşınırlar ve mesleğine burada devam eder. 1844 yılında, Lolland'ın Falster şehrinde, uzmanlık sınavını vermeye çalışır. Ancak başaramaz. 1848'de, Fyen'in Odense şehrinde, bu uzmanlığı almaya çalışırsa da, yine başaramaz.

1849'da, Odense'nin en iyi doktoru gösterilir. Artık, birçok hastası vardır ve hayatı son derece dolu geçmektedir. Fyen bölge hekimliği görevini üstlenir. Daha sonra, Kopenhag Üniversitesi'ne öğretim görevlisi olarak başvurur. Ancak, başvurusu kabul edilmez. 1850 yılında rahatsızlanır ve Odense'nin ilk psikiyatri kliniğinde, Harald Semler tarafından tedaviye alınır. Ancak, Semler tedaviyi kesince, kendisine aşırı öfke tanısı konan Aarestrup, hayatının geri kalan bölümünü, bu şekilde yaşamaya mahkum olur. Şair, 21 Temmuz 1856'da, Odense'de ölür.

Eserleri:

Aarestrup, 1838'de, tek şiir kitabını yayınlar. Bunu, en yakın arkadaşı olan Christian Winther'in dayatmasıyla yapmıştır. Winther, şairin ölümünden sonra, onun şiirlerini yeniden derlemiş ve onun özel

duygularını yansıtan şiirleri dışındaki diğer şiirlerini, “Şiir Kalıntıları” adı altında yayınlamıştır. Ancak, bu kitaptan sonra, şiirlerinin değeri anlaşılmıştır. Eleştirmen Georges Brandes’in eleştirileri sayesinde de tanınmıştır. Şairin ayrıca; Byron, Moore ve Heine’den yaptığı çevirileri vardır. Ancak, bu çeviriler yayınlanmamıştır.

Sanatı:

Aarestrup, boş bulduğu her an şiir yazardı. Şiirinin merkezinde, acılar ve erotizm vardır. Yolda rastlantıyla karşılaştığı güzel kadınlara yazmış olduğu, sayısız şiiri vardır. Örneğin, bir keresinde, Avrupa komite sorumlusu olarak gittiği bir toplantıda tanıştığı, verem hastası Amalie Raben’e aşık olur. Ancak daha sonra, kadın ölünce; şair de, ona adadığı ve ikisinin buluşmasını anlatan, Ögle adlı şiirini yazar.

Şairi bugünlere getiren, sadece aşk ve erotik şiirleri değil, onun konuya bakış açısıdır. Aarestrup, bu tip şiirlerini, erotik durumlar olarak tanımlar. Güzellik üreten ve bundan haz alan biridir. Bunu, şiirlerindeki acıdan uzak anlatımında görebiliriz. Şiirlerinin bir bölümünün ana teması, erotizm değildir. Bazı şiirlerinde ise, erotizm kendini gizlemiştir. Aarestrup’un adı keskin, anatomik bir anlatımın olduğu şehvetli, erotik şiirle ilişkilendirilir. Onun eserlerinde, beden canlanır. Kösnüçül doğası, zaman ve mekandan bağımsızdır. İnsan vücudunun güzelliğine, derin bir bakışla aşkı anlatır. Erotik bakışı, bir arzu katmanı olarak daima mevcuttur. Bu bakış, her şeyi kapsayan, sevinci, duygusu gibi patlayıcı ve çirkin türden bir zevki kavramsallaştırır.

Şiirleri, sadece geleneksel olarak, acıya ya da sevgiye duyulan özlemle ortaya çıkmamıştır. Tersine, şair uzaktan haz alarak, güzellikleri ortaya koymuştur. Ancak yine de, şiirinin amacı, kadını betimlemektir. Böylece, Aarestrup’ta, erotizm ve sanatın birbirinden ayrılmadığını görürüz. Şair, şiirlerinde, aşka da yer vermiş; ancak, şiirin her aşamasında, erotizmi, belirgin ya da gizli olarak işlemiştir. Şiirlerinde, genellikle, yılan figürünü sembolik olarak kullanır. Yılan, Fallus’un sembolü ve yaratılıştaki ikili mitosa bir göndermedir. Yılan,

onun şiirlerinde, cinsellik ve ölüm arasındaki, önemli bir işaret olarak yer almaktadır.

Aslında, onun şiirlerinin temeli, çok da sağlam değildir. Ancak, şiirleri, erotik şiirde önemli bir yere sahip olan, yakın arkadaşı Winther'ınkinlerle yarışabilmiştir. Onun şiirlerinde açıklığa kavuşturulamayan olay, onun erotik şiirciliğinin, kendi zamanındaki kültürle bağdaşmadığı, tersine, bu kültürle arasında, ironik bir ayrım olduğudur.

Geri Çekilme adlı şiirinde, iki aşığın, uyumsuz ve çatırdayan ilişkisinden söz edilir. Şiir 4 kıtadır. Ana tema, ilk kıtada anlatılmakla birlikte, sonraki kıtalarda, basamak basamak netleşir. Bütün olay doğada geçer. Bu yüzden, aşıklar kendilerini rahat hissetmektedirler. Şiirin kurgusundaki uyumsuzluk, ironik açıdan aşıklara zarar vermiş ve her ikisinin birbirlerine verdikleri sözler, ilişkilerini kurtaramamıştır. Şiirin temelindeki ironi, erotik olamayan ilişkilerin, erotik olarak anlatılmış olması ve çiftin kendi isteğiyle, erotizmi dışlamış olmalarıdır. Bilgi adlı şiirde ise, şair, sevgilisinin kendisine ilgi göstermeyip, uzak durmasından yakınmaktadır. Buradaki duygusal gözdağı, ironik bir bakış açısidir. Bu ironi şekli, aslında, şairin kendi kendine konuşmasıdır. Bunun nedeni, şairin, kendi iç ve dış dünyası arasındaki uzaklığın çok oluşudur.

Aarestrup'un adı, en çok erotik şiiriyle ilişkilendirilir. Şehvetli ve cinsel yazarlığın merkezinde yer alır. Ancak, temel bir melankoli tonu vardır. Çünkü, yalnızlık ve ölüm, onun şiirindeki erotizm ile ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır. Aarestrup, şiirinde, hem ampirik gerçekliği erişilebilir tek dünya olarak işaret eden bir doğa bilimci, hem de sanatın sonsuza kadar özel olasılığını vurgulayan bir estetsiyendir. Erotizm ve estetik arasında bir değiş tokuş olduğu gibi, işler bölünür ve ayrıntılar ve an ortaya çıkabilir. Parçalı ve güzellik geliştirici formu nedeniyle yazar, modernitenin önemli bir öncüsü olarak kabul edilir.

Aarestrup, Danimarka edebiyat tarihinin, 1800-1850 yılları arasındaki, Altın Yıllar denilen romantik döneme ait bir şairdir. O, kendisini, geç romantik olarak adlandırmasına ve en son geç romantiklerden olmasına rağmen; eserleri, o dönemin Danimarka edebiyatından, belirgin bir şekilde farklıdır. Şiirleri, Danimarka

şiriyle pek bağdaşmaz. Kendi çağdaşı olan Winther ve kendinden 20 yaş büyük olan Oehlenschläger'den epey farklıdır. O, 1830'lu yıllarda, romantik akımda yer alan Blicher ve Kierkegaard'ın yanında yer almaktadır. Danimarkalı şairler arasında Aarestrup, en gerçek amatoristlerden biri olarak kabul edilir. Özellikle ritornellerinde ve kısa ve vurgulu mısralarında ustalığa ulaşır. Bir manzum teknisyeni olarak Alman şair Friedrich Rückert'ten etkilenmiş ama kendi formunu bulmuştur.

Şair, tıp öğrenimini seçmiş olsa da, şiirden hiçbir zaman uzak kalmamıştır. Ancak şiirleri, bir doktor ya da aile babası olarak, kişiliğini yansıtmamaktadır. Döneminin gelenek ve biçimlerinden bağımsız yazmasının nedeni, belki de, bir okuyucu kitlesi için yazmamasıydı. Mesleğine duyduğu saygı yüzünden, şiirlerini kolaylıkla ortaya çıkaramıyordu. Bu yalıtım, onun şiirlerinde, halk içindeki günlük yaşamın, özenle ayrılmış olmasıyla kendini gösterir. Böylece şair, merkezinde, çeşitli erotik deneyimlerin var olduğu, yapay bir dünya oluşturmuştur.

Aarestrup, “Sanat, Sanat İçindir” anlayışıyla yazmıştır. Çünkü, ona göre, insan geçici, sanat ise kalıcıdır. Bu yüzden, sanat, her şeyden değerlidir. Şiirlerinde esas olarak, çağdaşı Winther'dan etkilenmiştir. Ayrıca, Byron, Moore ve Heine'ın da etkisi görülür. Ancak, temel anlatım biçimini, kendine özgü geliştirmiştir. Ateşli bir acı sonrasında, duygusal dizeler birbirini izleyebilmektedir.

Aarestrup'un şiirleri, estetik açıdan görkemli bir anlatım biçimine sahiptir. Şiirlerinde, ateşli ve sıra dışı konuların, nasıl coşkuyla anlatıldığına tanık olabiliriz. Dil ve ritmi ustaca kullanmasa da, şiirlerinin her kıtasında, düşüncelerinin ve en güzel nüansların havasının estiğini hissedebiliriz. Şairin kullandığı bazı belirsiz sesliler, onu şiirine, yer yer gizemli ve içten bir hava vermektedir.

Aarestrup, farklı uyakları kullanmıştır. Bazı şiirlerinde ve çevirilerinde, çok sayıda farklı ölçü ve kıta formu kullanmış; bunlar arasında, a-b-a olan uyak düzenini yeğlemiştir. Ayrıca, İspanyol Balad dörtlüğü de kullanmış ve bu formu öylesine değiştirmiştir ki; Danimarka ölçü formunda, “Aarestrup Dörtlüğü” olarak anılmasına neden olmuştur.

Ritim ve sesleri, özgür ve uygun bir şekilde kullanan Aarestrup'un dize tekniği, Danimarka modern liriğinin başlangıcını oluşturur. Belli bir ölçüye bağlı formda yazarken, ölçüyü ritme uydurmuştur. şiirlerinde, ritim yer yer çatışmalıdır. Ancak yine de, eşsiz bir denge vardır. Aarestrup, 3 dizeli İtalyan şiir kıtalarını ve yinelemelerini yeğleyen bir anlayışa sahiptir. Bu anlayış ona, sözcük ve ritimlerle gizemli bir oyun oynanmasına olanak tanımuştur.

Tarzının, soğuk ve estetik bir anlatım tarzı oluşunu, en küçük detaylara bile inmesinde gözlemleyebiliriz. Aarestrup'u, diğerlerinden ayıran özellikler, kullandığı dilin, kendi dönemi için kulağa bildik gelen bir tarz olmayışı, hiç durmayan düş gücü, neşesi ve vahşi enerjisidir. O, bütün bunları şiirine yansıtmıştır. şiirlerinin melodisi alaycı, ironik, esprili ve zarif ama bazen, gizli bir ölüm ve kibir korkusuyla doludur. Danimarka edebiyatında, duyumculuğa Aarestrup'la girilir.

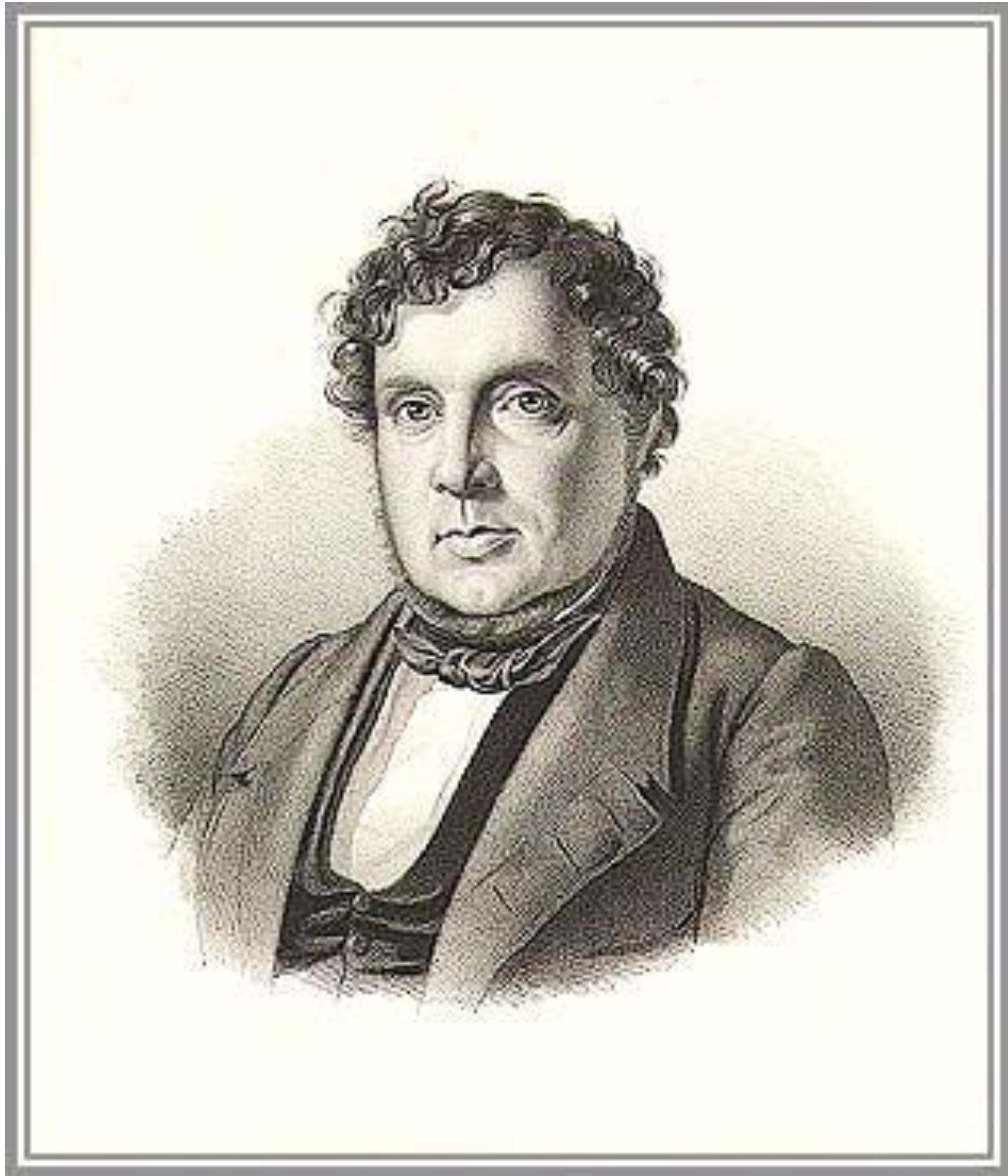
Hayattayken yayınlanan şiirlerinde, genellikle, yaşama sevinci ve güzellik karşısında duyulan coşkular ön plandayken; ölümünden sonra yayınlanan şiirlerinde karamsarlık, başkaldırı ve iç dünyasının iyice yüzeye çıktığı görülür. Ancak yine de, her anlatım, canlılık ve ışıltı doludur. Bugün daha az bilinen, onun liberal sempatilerini ortaya koyan birkaç politik şiiri de vardır.

Aarestrup, yaratılmış olan her şeyde, mistik ve çözümlenemeyen güzellikler bulmuştur. Bu güzellikler, onu, somutu aşk olarak tanımlamasına itmiştir. Ancak, bu tanımlamayı, yetkin biçimde yapamamıştır. O, erotik ve monistik yapısına rağmen, melankolik, boş düşüncelerin ve her şeyin geçici olduğu gibi düşüncelerin üstesinden gelir.

Onun şiirlerinde, hayat ve ölüm, karşıtlık içerse de, birbirine bağlıdır; zevk ve korkunun, aynı duygunun iki farklı yanı olması gibi. Yine de, bildiği bir şey vardır ki, o da, içindeki sese kulak vermenin, hem sanat hem de hayata karşı gösterilen, en büyük yüreklilik olduğudur.

Kaynakça:

- Den Danske Literaturs Historie Fra Dens Begyndelse Til Vore Dage
Fr.Winkel Horn 1881
- Emil Aarestrup Susanne Bjorn Andersen
- Emil Aarestrup Winnie Marie Runge
- Om İroni i Emil Aarestrup Erotiske Digtning
Martin Gylling-Jorgensen
- Dictionnaire Des Litteratures Philippe Van Tieghem 1984
- Kindler Neues Literatur Lexikon 1988
- Büyük Larousse Gelişim Yayınları 1986
- Türk Ansiklopedisi Milli Eğitim Yayınları 1946
- Dünya Yazarları ve Eserleri Ansiklopedisi May Yayınları 1967



Aarestrup

Şiirlerinden Seçmeler:

Çeviren: Ferihan Hasan Panayır-Hüseyin Köse

Korku

Beni daha sıkı tut,
Yuvarlak kollarınla!
Kalbin hala sıcakken ve kanla doluyken,
Beni sıkı tut!

Birazdan yok olacağız,
Tıpkı, çalılardaki dağ çilekleri gibi.
Ve birazdan yok olacağız,
Tıpkı, derelerin köpükleri gibi.

Ay

Dinle! Ay garip bir şarkı söylüyor,
Bunu kalbim hissedebiliyor.
Çok kereler duydum
Ve fısıldadım bu sesi.

Çiçeklerden söz ediyor, beyazlardan, mavilerden;
O kadar az, o kadar az geçiyor, kırmızının adı.
Ki, ağlayan kadınları anlatıyor,
Göçüp giden hoş kadınları.

Ve birden, alev bakışlı bir erkek beliriyor,
Akarsuyun parıltısı arasında.
Yalnızlığın şarkısını söylüyor, kalbinin sesini
Ve gözlerini karartan yaşlarını döküyor.

İda'yı gördü ve onu istedi kalbim,
Bir ok göğsümü deldi geçti o an.
Ama İda buz kesildi, o mavi gecede
Ve aşkını yükseltti göğsüne.

Sabah

Sabahlar, lir'i düşlediğinde,
Tatlı çağrısı duyulur.
Haydi, o büyük dereye git
Ve leyleklerin öyküsünü işit!

Bak, şu altın nakış gibi işlemelere;
Gecenin ağlarının nasıl düştüğüne!
Tanrı'nın bitkileri yarı uykuda,
Hayvanlar ise, süsleniyor renklerle.

Ruhumuzu çiçek bahçesine dönüştürüyor,
Hislerimiz, büyülü fırçalarla boyanıyor;
Mutlu olanlara, en berrak sisleri sunuyor.

Bu yüzden arılarla uç bahçeye!
Seslerini izle, enginlerce!
Sabahın kokusu dolsun içine!

Akşam

Güneş kızarmış,
Sessiz aşığının, kollarındaki bir kadın gibi.
Tanrı, onu yavaşça sarıyor,
Özlemin sessizliği gibi.

Konuş, çalılıklarda!
Konuş, maceranın kaynağında,
Çiçeklerin sıcaklığında, soğuk ve vahşiliğinde!
Kollarıma ellerinle dokun.

Bırak, gözyaşlarım akıp gitsin!
Aç kollarını gökyüzüne,
Bir öpücük gönder!
Yamacın kenarında akşam duanı yap.

Yollar yukarı gider, bizimkiler çapraz geçer.
Uzak tut kendini bunlardan.
Sadece dışarı bak, aşkın penceresinden
Ve gökyüzüne yaz, aşkın mektuplarını!

Gazel

Yumuşak, yeşil yosunluklarda,
Zakkum ağaçlarının gülümsettiği yerde,
Bırakın beni dinleneyim!

Gereksinimim yok, dans salonlarının görkemli ışıltısına;
Sadece, boncukların ışıltısına,
Bırakın beni dinleneyim!

Güçlü senfoniler kulaklarımı çınlatır.
Gece kuşunun öttüğü yerde,
Bırakın beni dinleneyim!

Dayanamıyorum şu ipek giysilere;
Çözölsünler, çözölsünler! Sadeliğe dek,
Bırakın beni dinleneyim!

Parlak ışıklı evlerde yaşamak istemiyorum;
Samanlığın orada,
Bırakın beni dinleneyim!

Biliyorum ki, kendimi hasta ettim,
Şu garip yaşam pınarında, pınarlar henüz güzelken,
Bırakın beni dinleneyim!

Biliyorum, binlerce yürek kadar yara aldım;
Hiçbir şeyin kanamadığı yerde,
Bırakın beni dinleneyim!

Biliyorum, fırtınalar mutluluğumu yıktılar;
Fırtınanın mezar taşımı vurduğu yerde,
Bırakın beni dinleneyim!

Hiç bir canlı dayanamaz,
Ölen birinin kollarında olmaya,
Bırakın beni dinleneyim!

Bir Hanım Dosta

Dudaklarındaki incelik,
Bakışlarındaki o derin uçurum,
Sesinin tonundan anlıyorum;
Bir hayalin sımsıcak müziğini.

Esenlikli alınının
Ve ürpertici görünümlü saçlarının
Etrafında, çiçeklerin kokusu;
Seninle birlikte gelip giden.

Gizliyor yanağının gamzesi,
Sonsuz bir bilgeliği içinde;
Kutsallığın kaynağı olan ruhun ise,
Yüreklerin gizli hazinesi.

Senin içindeki dünya,
Coşkun, karmaşık ve sanki bahar.
Asla, unutmayacağım yar!
Tapınacağım sana, gizini anladığımda.

Ceza

Bu iki omuz,
Öylesine cesur ki, anlatılmaz;
Bir Tanrıçanın gibi, fırlamış yerinden bak!

Bir Tanrıçanın gibi, kışkırtıcı ve çıplak.

İki tehlikeli ve kaçak tutsak
Gibi, yakaladım onları.
Ve zincire vurdum sonra.
Hiç kimse, artık bu omuzları, asla kurtaramayacak!

Kirleteceğim, şanlarına yaraşır ne varsa!
Kim, sımsıcak dudaklarıma bakarsa;
Kızıl bir gülün rengini alacak.

Cenin

Biz birlikte o şekilde oturuyorduk,
El ele göz göze,
Alışılmadık derecede az bir ışıktta.
Ama bu çok uzun zaman önceydi
Ya da zamandan çok önce
Ve neredeydik, bilmiyorduk.

Günah Mıydı?

Ah, yalnız olmamız günah mıydı?
Evlilik yeminimizi bu kadar az kişi mi duydu?
Uzun ve sessiz dallar arasında
Yuvasında sadece bir leylek mi gördü?
Kırmızı çoraplı bir leylek
Ve uzun, geveze gagasıyla.
Gülleri deren bir bahçıvan çocuğu yok,
İpeksi izini bırakan, tek bir salyangoz da mı?

Hıristiyan mısın?

Hıristiyan mısın? son zamanlarda bana soruyorsun.
Başka? Umutsuz bir kafir mi?

Bir Őeye inanmaya hazır, sonra başka bir Őeye,
Sözlerim seni etkiledi mi Glut?

Uzun zaman önce olduğunu kabul ediyorum,
Çok önemli bir sebep olarak kabul ettiğimi de.
Ve bu Őimdi çok zor,
Ayrımı kavramak için.

Ama bir Şey var, günahlarıma inanıyorum
Ve Cennete, koŐulsuz.
Tutkuluyum ve bulamıyorum,
Protestanlıkta mutluluğumu.

Ellerim kutsala dokunmalı,
Dünyevi ile karıŐmalı,
Dualarımla biçimlendirmeli,
Tanrısalılığın bedeni olan hakikati.

O zaman Bir'e hararetle tapınırım,
İçimde kim var, bana yakın,
Kalbi benimki gibi atan,
Göksel ayrıksılıktan arınmış olan.

Evet, elbette doğru, uygundur,
Lütuf getiren tam inanç
Ve ikisi kurtuluŐtur ki bu dünyada;
Tanımlanabilir Katoliklik olarak ta.

Bu benim inancım beni ayakta tutan.
Birçok gece saatlerinin Őüphesiyle,
Senin çevrende dolaŐtıĐımda Glut,
Bunları anlatmaya cesaret edemedim.



Christen

Aarestrup

JENS CHRISTIAN DJURHUUS

Hayatı ve Eserleri:

Djurhuus, 21 ağustos 1773'te, Naes Austurey'de doğar. 29 kasım 1856'da, Sjøvgaard'da hayata veda eder.

Djurhuus'un en önemli eserlerinden biri, 1810 yılında yazdığı, "Olaf Tryggvason'un Şarkısı" dır. Bu baladın en eski versiyonu 1819'a kadar uzanır ve Sandur'dan Joannes i Króki tarafından yapılmıştır. Ayrıca, 1823'te bir versiyon daha toplamıştır. Svend Grundtvig ve Jorgen Bloch 1880'de Foroyar Kvaedi'yi düzenleyince, onlar baladın eski ismindeki kayıtlarına ulaşmışlardır.

Ancak, bu baladın 1846'da bulunan bir versiyonu üzerine, ismi Tryggvason'un gemisinin ismi olan Uzun Yılan kullanılmıştır. Uzun Yılan bir dans baladıdır. 85 kıtalık bu balad, çember dansı eşliğinde söylenirdi. Uzun Faroe baladları arasında yer alan bu balad, önceleri sözel olarak yazılmış; 1884'te ise, Faroe resmi gazetesi olan Dimmalaetting'de yeni ismiyle yayınlanmıştır. Hammershaimb, 1891 tarihli Faerosk Anthologi (Faroe Antolojisi) adlı ana eserinde baladı bastığında, Uzun Yılan başlığını kullanmıştır. Baladın sözleri versiyondan versiyona biraz farklılık gösterir; ancak balad, bugün icra edildiğinde, her zaman Faroe Antolojisi'ndeki bilinen formdadır .

Eski versiyonlar da hangi nakaratın (ve dolayısıyla hangi ezginin) kullanılacağı konusunda anlaşamıyor. Bugün hakim olan nakarat, en eski versiyonlardan sadece birinde bulunur. Bu, Faroe Antoloji'sinde kullanılan ve tesadüfen, bazı eski baladlardan tanıdık olanıdır. Faroe Antolojisi'nin standartlaştırıcı bir etkisi oldu ve metni bir şekilde yetkili versiyon haline geldi.

Konusu, Snorri Sturluson'un Heimskringla'sında yer alan, Olafs Saga Tryggvasonar adlı saganın bazı bölümlerinden alınmıştır. Uzun Yılan adlı geminin yapımını ve 1000 yılında yapılan Svald deniz

savaşını anlatır. Bu savaşta, kral Olaf Tryggvason; Danimarka kralı Sveinn Tjuguskegg, İsveç kralı Olaf Eirikson ve Norveç kralı Jarl Eirikr vou Hlaoir'e karşı yaptığı savaşı kaybeder ve bu savaşta öldürülür.

Djurhuus'un yazdığı bu yeni versiyonda; çok sayıda, ancak, direkt konuşma içeren sahneler seçilmiş ve orijinal sagadaki olayların objektif anlatımı, bu baladda, savaşan kişilerin ağzından verilmiştir. Bazı sahneler hiç değiştirilmeden alınmış, bazı yerler ise, canlı bir şekilde yeniden yazılmıştır. Böylece, bu balad; her bölümünün ustaca düzenlenmesi, somut detayların eklenmesi ve canlı anlatımıyla, en iyi İskandinav baladları arasında yer alır.

Djurhuus'un bir diğer eseri, "Lorvik'li Pall" dir. Bu dans baladı, ortaçağ Faroe dans baladlarının gelişmiş bir versiyonudur. Balad, 64 kıtadan oluşmaktadır. Ortaçağa ait ve tarihi konuları içeren dans baladlarının yerini, 18. yüzyıldan başlayarak, gündelik hayatı yansıtan ve komik olaylar içeren şarkılar almıştır. Ancak, 19. yüzyılın başlarında, baladlar, daha güçlü satirik unsurlar taşımaya başlar. Bu baladlardaki komik ve banal olayların süslü anlatımı, 19. yüzyıl Faroe gündelik hayatının, ne denli zor olduğunun betimlenmesi için bir araçtır. "Lorvik'li Pall", işte bu türden bir baladdır.

Bir çiftlikte çalışan Pall, küçük bir kasaba olan Lorvik'ten, baskent Hauptstadt'a gitmek ister. Balad, Pall'in başından geçen terslikleri anlatır. O dönemde, Faroe'da, ticaret tekeli Danimarka kraliyetinin elindedir. Faroe halkı, ürünlerini öncelikle tekel yönetimine götürmektedir. Karşılığında kupon alan halk, resmi ticaret dükkanlarından alışveriş yapabiliyordu. Ancak, buradaki mallar, ya bulunmuyordu ya da bulunanlar çok kötüydü. İşte bu balad, Danimarka'nın ticaret tekelinin bir eleştirisidir.

Djurhuus, bu balad ile 19. yüzyıl Faroe hayat standardının yükseltilmesi için çaba göstermiştir. "Lorvik'li Pall", Nolsoe'nün "Kuş Şarkısı" ile birlikte, Faroe halkının, ticari ve sonra da politik bağımsızlıkları için yapılan mücadelenin öncüsü olmuştur. Yazarın ayrıca, İngiliz yazar John Milton'ın Kayıp Cennet'inin Danca çevirisinden esinlenerek yazdığı, Şeytanlar Baladı adlı bir dini destanı da vardır.

Sanatı:

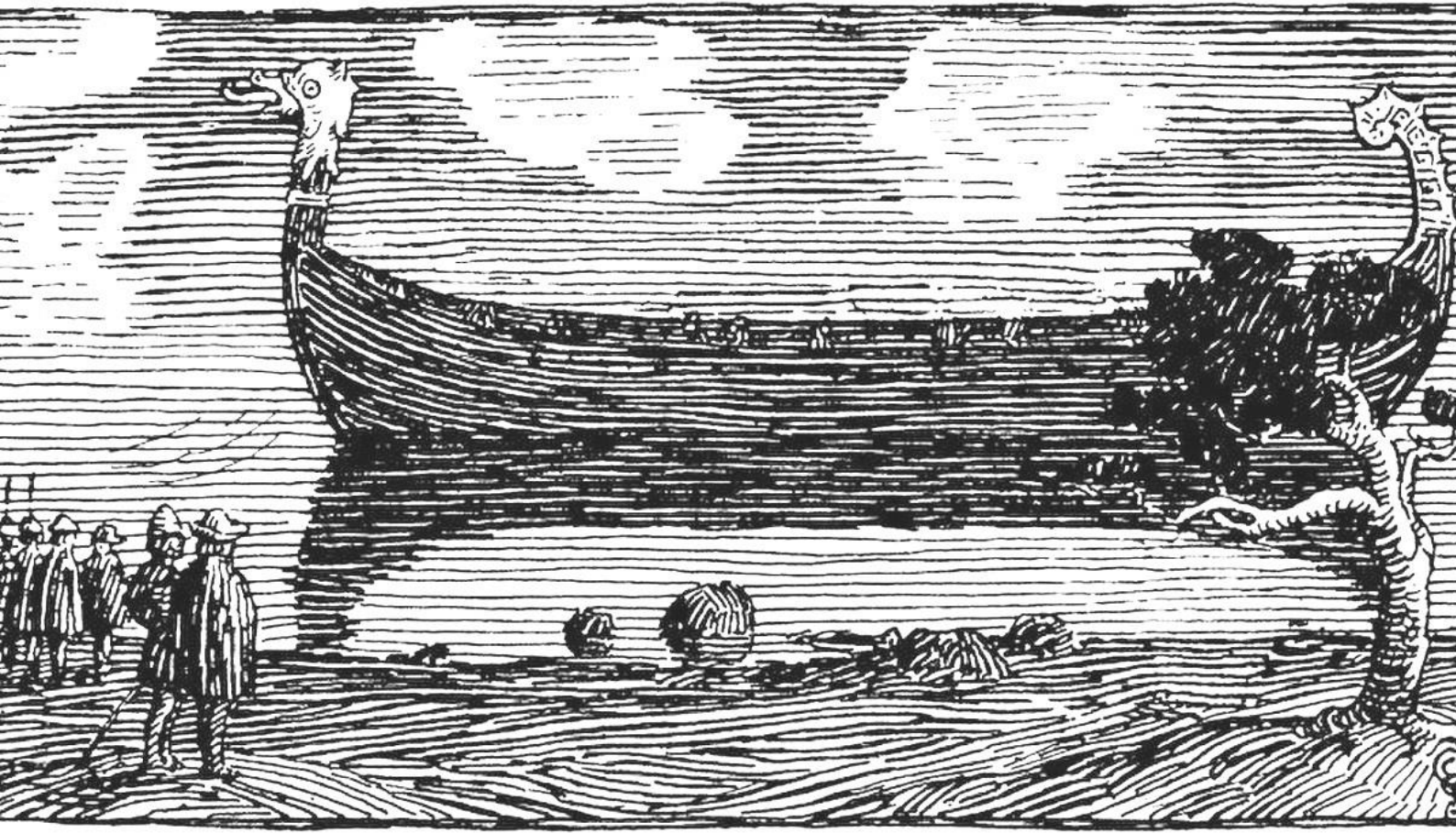
1800 civarında, sözlü gelenekte varlığını sürdüren ve Faroe danslarına eşlik olarak söylenen Faroe halk baladlarının (Kvaedi) koleksiyonlarına artan miktarda ilgi gösterilmiştir. 1800'den önce bile Jens Christian Svabo baladlar kaydetmişti. Ancak, 1800'den sonra, koleksiyonculuk ciddi bir şekilde başladı ve bu konuda Johan Henrik Schroter, Joannes i Kroki ve daha sonra Hammershaimb gibi isimlerden söz edilebilir. Eski baladların özel bir tarihsel değeri olduğu görülüyordu. Ancak, daha yeni baladlara da ilgi vardı. Örneğin, komik baladlar (Tattur) ve yeni baladlar eski tarzda yazıldı.

Faroe'da, çember dansı eşliğinde söylenen, kahramanlık ve şövalyelik efsanelerine ait tarihi konuları kapsayan uzun balad türü ortaçağ'dan beri korunmuştu. Ancak, 18. yüzyıla gelene kadar pek bilinmiyordu ve aktif değildi. Djurhuus'un şarkıları sonucu, yeniden gündeme geldi. Onun uzun baladlarının, Danimarka romantizminden etkilendiği söylenmiştir. Çünkü, Oehlenschlager'in bazı romantik şiirleriyle, aynı tarihlerde ortaya çıkmıştır. Djurhuus'un, İskandinav tarihine ait konuları seçmesi; kendi geçmişine duyduğu ilgi ile bir geriye dönüş değil, ortaçağ'dan beri süregelen bir edebiyat geleneğinin sürdürülmesidir. Djurhuus'un naif baladları, romantik baladlar değil, halk baladlarıdır. 18. yüzyılda bu baladlara ilgi başlamasaydı; Djurhuus'un, zaten çok az bilinen hayatı hakkında hiçbir şey bilinmeyecek ve onun baladları, diğer Faroe dans baladları gibi anonim kalacaktı. Hammershaimb, Djurhuus hakkında şunları söylemektedir:

“Kollafjordur'un yaşlı çiftçisi Jens Christian Djurhuus, destanlara dayanan birçok balad yazdı. Bu baladlar, çok başarılı oldular ve dilleri saf olduğu ve eski tarza çok uygun oldukları için, her yerde zevkle söylendi. Olaf Tryggvason ya da Svolder'deki savaş, Sigmund ve Leif hakkındaki baladlar ve Milton'ın Kayıp Cennet'inin alışılmadık ölçülü yapısıyla yazılmış versiyonu özellikle kayda değerdir.”

Kaynakça:

-Kindler Neues Literatur Lexikon 1989



Uzun Yılan Gemisi



Svolder Adasındaki Askerler Tryggvason'un Gemilerini İzlerken